

**ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) ภาควิชา
มนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล**
**Expectation and Satisfaction of Students in the Doctor of
Philosophy Programme in Buddhist Studies (International),
Department of Humanities, Faculty of Social Sciences and
Humanities, Mahidol University**

วทีนา วัชรรังษี¹ ประชุมพร คล้ายถม²

Watina Watcharangsri¹ Prachumporn Klaythom²

334 **บทคัดย่อ**

Integrated Social Science Journal

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) (2) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) และ (3) เปรียบเทียบความคาดหวังและระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) จำนวน ทั้งหมด 13 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

¹นักวิชาการศึกษาและเจ้าหน้าที่หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) ภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

²เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป และเลขานุการภาควิชามนุษยศาสตร์ภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

โดยใช้ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับค่าเฉลี่ย 4.21, 4.03, 3.97 และ 3.77 ตามลำดับ และความพึงพอใจของนักศึกษาด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.38, 4.25, 4.24 และ 4.11 ตามลำดับ การเปรียบเทียบโดยรวมแสดงให้เห็นว่าระดับความพึงพอใจอยู่สูงกว่าระดับความคาดหวังในทุกด้าน

คำสำคัญ : ความคาดหวัง ความพึงพอใจ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
พุทธศาสนศึกษา

335

Abstract

This R2R study's objectives are (1) to study expectation of students in the Doctor of Philosophy Programme in Buddhist Studies (International); (2) to study satisfaction of students in the Doctor of Philosophy Programme in Buddhist Studies (International); and (3) to compare expectation and satisfaction of students in the Doctor of Philosophy Programme in Buddhist Studies (International). In this survey research, questionnaires were used to collect data from current thirteen students in the Doctor of Philosophy Programme in Buddhist Studies (International). The data were analyzed using frequency, average and standard deviation. Findings showed that the students' expectation

regarding instruction, instructors, extracurricular activities and services and facilities were in the high level with averages of 4.21, 4.03, 3.97 and 3.77 consecutively. The students' satisfaction regarding instruction, instructors, extracurricular activities and services and facilities were in the high level with averages of 4.38, 4.25, 4.24 and 4.11 consecutively. A comparison showed that the satisfaction levels are higher than the expectation levels in all aspects.

Keywords : expectation, satisfaction, students in the Doctor of Philosophy Programme, buddhist studies

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (หลักสูตรนานาชาติ) ชื่อภาษาอังกฤษคือ Doctor of Philosophy Program in Buddhist Studies (International Program) ส่วนชื่อปริญญาและสาขาวิชา ชื่อเต็มภาษาไทยคือ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (พุทธศาสนศึกษา) ใช้ชื่อย่อคือ ปร.ด. (พุทธศาสนศึกษา) ชื่อเต็มภาษาอังกฤษคือ Doctor of Philosophy (Buddhist Studies) และชื่อย่อคือ Ph.D. (Buddhist Studies) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) ได้รับอนุมัติในปี พ.ศ. 2550 และในปัจจุบันเป็นหลักสูตรฉบับปรับปรุงใหม่ ปี พ.ศ. 2556 หลักสูตรฯ มีการเปิดสอน 2 วิชาเอก คือ วิชาเอกพระพุทธศาสนา ฝ่ายเถรวาท และวิชาเอกพระพุทธศาสนาฝ่ายมหายานและวัชรยาน ระบบการจัดการศึกษาใช้ระบบการจัดการศึกษาแบบหน่วยกิตระบบทวิภาค ตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2552 ได้ระบุว่าหลักสูตรจะต้องมีการประเมินเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทุก ๆ 5 ปี (หน้า.2) ในปี พ.ศ. 2556 ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรไปครั้งหนึ่งแล้ว และในปี พ.ศ. 2560 นี้ จะถึงเวลาการปรับปรุงหลักสูตรตามวงจร 5 ปีอีกครั้งหนึ่ง ผู้วิจัยมีฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรฯ ซึ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่จะสนับสนุนการดำเนินงานในส่วนนี้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีดำริที่จะดำเนินการวิจัย R2R (Routine to Research) เพื่อศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) และนำผลการศึกษาเป็นข้อมูลสนับสนุนกระบวนการปรับปรุงหลักสูตรตามวงรอบดังกล่าว

R2R เป็นคำย่อของ “Routine to Research” ซึ่งแปลว่า “งานประจำสู่งานวิจัย” โดยมีหลักการสำคัญว่าเป็น “การใช้ข้อมูลและประสบการณ์จากงานการทำงานประจำธรรมดา ๆ ทัว ๆ ไป ในการสร้างความรู้” (วิจารณ์ พานิช, 2551: 12) R2R เป็นงานวิจัยแบบง่าย เพราะเป้าหมายไม่ใช่ความเป็นเลิศทางวิชาการ แต่เป้าหมายเป็นการพัฒนางานที่บุคลากรรับผิดชอบ นอกจากนี้ R2R ยังเป็นการพัฒนาคน เพราะทำให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองผ่านการเรียนรู้ที่จะทำวิจัยในงานของตนเอง และเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เรียนรู้และพัฒนางาน (วิจารณ์ พานิช, 2551: 14-15) เริ่มแรก R2R มีการใช้ในวงการแพทย์และสาธารณสุขอย่างประสบความสำเร็จมาก่อน เช่น ในปี พ.ศ. 2547 มีการจัดตั้งคณะกรรมการและหน่วยงานพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยขึ้นเพื่อส่งเสริมการทำ R2R ของบุคลากรในโรงพยาบาลศิริราช ต่อมาจึงมีการส่งเสริมให้นำ R2R มาพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วย ดังเช่นที่นายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรี ได้กล่าวสนับสนุนไว้ในประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากงานประจำสู่งานวิจัย Routine to Research (R2R) ครั้งที่ 5 เรื่อง “วิถี R2R: เรียบง่ายคุณภาพ ครบวงจร” ว่าควรจะนำ R2R เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีด้วย (มุกดา สัตยานุชิต, 2558 : 224-225)

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) จากการประมวลคำอธิบายของนักวิชาการต่าง ๆ เช่น เพชรี หาลาภ (2538 : 10-11) พิชยากร กาศสกุล (2545 : 11) และรMITA วารีย์ (2546 : 9) สามารถสรุปได้ว่าความคาดหวัง (Expectancy) หมายถึง การคาดคะเนล่วงหน้าว่าสิ่งหนึ่ง ๆ ควรจะมีลักษณะอย่างไร การคาดคะเนมีความสัมพันธ์กับการตอบสนองความต้องการ ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมบางอย่าง เช่น แสวงหา หรือหลีกเลี่ยง ในด้านการให้บริการ ถ้าลูกค้ามีความคาดหวังถึงสิ่งที่ดี ก็จะส่งผลให้มีแรงจูงใจ และมีพฤติกรรมที่มุ่งเข้ารับการบริการ และยิ่งบุคคลได้รับความพึงพอใจตามความคาดหวังเท่าใด เขาก็ยังมีความคาดหวังเช่นนั้นต่อไปหรือมีในระดับที่มากขึ้น นอกจากนี้ เมื่อประมวลคำอธิบายของนักวิชาการ เช่น หลุย จำปาเทศ (2533 : 8) อุทัยพรรณ สุดใจ (2545 : 18) และปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2547 : 122) แล้ว พบว่าความพึงพอใจเป็นความรู้สึกด้านบวก เช่น เป็นความสุข ความชอบ ความยินดี ที่ได้จากการได้รับการตอบสนองความต้องการ หรือความคาดหวัง ความพึงพอใจส่งผลต่อแรงจูงใจและพฤติกรรมทำให้ลูกค้ามีความต้องการเข้ารับการบริการอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ความคาดหวังและความพึงพอใจจึงมีความสัมพันธ์กัน ความพึงพอใจของบุคคลเกิดขึ้นเมื่อได้รับการตอบสนองตามความคาดหวัง และในทางกลับกัน เมื่อบุคคลได้รับความพึงพอใจความคาดหวังก็จะดำรงอยู่ต่อไปหรือมีมากขึ้น ด้วยเหตุนี้งานวิจัยเรื่องนี้จึงศึกษาทั้งความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) การเปรียบเทียบความคาดหวังและความพึงพอใจจะช่วยให้เห็นอย่างชัดเจนว่าระดับความพึงพอใจที่นักศึกษามีนั้นมีพื้นฐานมาจากระดับความคาดหวังอย่างไร

ผลที่จะได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเติมเต็มการเก็บข้อมูลด้านอื่น ๆ ที่หลักสูตรฯ ดำเนินการผ่านช่องทางอื่น เช่น การจัดประชุมวิพากษ์ร่างหลักสูตรฯ

โดยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก และผลการศึกษายังสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับหลักสูตรฯ ในการปรับปรุงและพัฒนาด้านการเรียนการสอนและการให้บริการต่าง ๆ ซึ่งจะให้นักศึกษาผู้รับบริการได้รับประโยชน์ให้มากที่สุด นอกจากนี้สิ่งนี้จะสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรฯ แล้ว ยังสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยที่มุ่งพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นสถาบันที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการอีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ)
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ)
3. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังและระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ)

339

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey research) ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลและใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอข้อมูลในรูปตาราง

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา

(นานาชาติ) ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านหลักสูตรและรายวิชา (2) ด้านผู้สอน (3) ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร (4) ด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก

2. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ศึกษาคือ นักศึกษาทั้งหมดจำนวน 13 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ภาควิชามนุษยศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยมหิดล

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา งานวิจัยนี้ใช้ระยะเวลาเก็บข้อมูลระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2561 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2562

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 10 คน รองลงมาคือเพศหญิง จำนวน 3 คน โดยนักศึกษาส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี มีจำนวน 8 คน รองลงมาคือ อายุ 51-60 ปี มีจำนวน 3 คน และอายุ 41-50 ปี มีจำนวน 2 คน นักศึกษาทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ จำนวน 13 คน ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพระภิกษุ จำนวน 8 รูป รองลงมาคือ นักศึกษาที่เป็นฆราวาส จำนวน 3 คน และเป็นพระภิกษุณี จำนวน 2 คน นักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ระดับชั้นปีที่ 2 จำนวน 4 คน รองลงมาคือระดับชั้นปีที่ 1, ระดับชั้นปีที่ 4 และระดับชั้นปีที่ 5 ในแต่ละระดับชั้นมีจำนวน 2 คน และในระดับชั้นปีที่ 3, ระดับชั้นปีที่ 6 และระดับชั้นปีที่ 7 มีจำนวน 3 คน ซึ่งในแต่ละระดับชั้นมีจำนวน 1 คน

2. ความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) พบว่า

โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน นักศึกษามีความคาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน พบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.21$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ รายวิชาแกนให้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรายวิชาเอก ($\bar{x} = 4.15$) และวิชาเอกที่มีตรงกับความสนใจ ($\bar{x} = 4.15$) รองลงมาคือ รายวิชาบังคับออกแบบมาช่วยให้นักศึกษาพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะของวิชาเอก ($\bar{x} = 4.08$), จำนวนรายวิชาที่ต้องเรียนมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.00$), วิชาเลือกที่มีตรงกับความสนใจ ($\bar{x} = 4.00$), เป้าหมายและลักษณะของหลักสูตรมีความชัดเจน ($\bar{x} = 3.92$) และกระบวนการสอบวัดคุณสมบัติมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 3.92$)

341

2. ด้านผู้สอน พบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.03$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้สอนใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสม ($\bar{x} = 4.23$) รองลงมาคือ ผู้สอนมีความรู้และความเข้าใจลึกซึ้งในหัวข้อที่ตนเองสอน ($\bar{x} = 4.15$), ผู้สอนจัดหาเอกสารประกอบการสอนที่เหมาะสม และแนะนำแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมที่มีประโยชน์ ($\bar{x} = 4.15$), ผู้สอนส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในชั้นเรียน ($\bar{x} = 4.00$), ผู้สอนเปิดกว้างต่อความเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษา ($\bar{x} = 4.00$), ผู้สอนให้ความช่วยเหลือ มีความเข้าอกเข้าใจและความอดทน, ($\bar{x} = 4.00$), ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ค้นคว้าสิ่งที่สนใจ ($\bar{x} = 3.92$) และผู้สอนจัดเวลาให้นักศึกษาขอคำปรึกษานอกชั้นเรียน ($\bar{x} = 3.77$)

3. ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการศึกษในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.97$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ เปิดโอกาสให้นักศึกษานำเสนอผลงาน ($\bar{x} = 4.08$) และเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้เรื่องราวใหม่ ๆ ในสาขา ($\bar{x} = 4.08$) รองลงมาคือ มีกิจกรรมเพื่อสนับสนุนให้นักศึกษาพัฒนาโครงร่างวิทยานิพนธ์ ($\bar{x} = 4.00$), มีกิจกรรมเพื่อปรับปรุงข้ออ่อนของนักศึกษา เช่น การสอนพิเศษ ($\bar{x} = 3.92$), คู่มือของหลักสูตรให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ($\bar{x} = 3.92$) และมีกิจกรรมให้นักศึกษาและผู้สอนได้พบกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิด พูดคุยปัญหา และความกังวล ($\bar{x} = 3.85$)

4. ด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการศึกษในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.77$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เจ้าหน้าที่หลักสูตรสามารถตอบคำถามและให้คำแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตรและกระบวนการต่าง ๆ ($\bar{x} = 3.85$) รองลงมาคือ ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยมีหนังสือที่เกี่ยวข้องกับสาขาพุทธศาสนศึกษาอย่างเพียงพอ ($\bar{x} = 3.77$), ทรัพยากรแหล่งอิเล็กทรอนิกส์มหาวิทยาลัยมีวารสารที่เกี่ยวข้องกับสาขาพุทธศาสนศึกษาอย่างเพียงพอ ($\bar{x} = 3.77$), เจ้าหน้าที่หลักสูตรสามารถอำนวยความสะดวกในกระบวนการต่าง ๆ เช่น สมัครเรียน ลงทะเบียน ($\bar{x} = 3.77$) และอินเทอร์เน็ตไร้สายสามารถเข้าถึงง่ายในชั้นเรียนและสำนักงานหลักสูตร ($\bar{x} = 3.69$)

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) พบว่า โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านหลักสูตรและรายวิชา พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.38$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีจำนวน 2 ข้อ คือ วิชาเอกที่มี (วิชาเอกพุทธศาสนาเถรวาทและพุทธศาสนามหายานและวัชรยาน) ตรงกับความสนใจ ($\bar{x} = 4.54$) และกระบวนการสอบวัดคุณสมบัติมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.54$) รองลงมาคือ วิชาเลือกที่มีตรงกับความสนใจ ($\bar{x} = 4.38$), เป้าหมายและลักษณะของหลักสูตรมีความชัดเจน ($\bar{x} = 4.31$), จำนวนรายวิชาที่ต้องเรียนมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.31$), รายวิชาแกนให้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรายวิชาเอก ($\bar{x} = 4.31$) และรายวิชาบังคับออกแบบมาช่วยให้นักศึกษาพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะของวิชาเอก ($\bar{x} = 4.31$)

2. ด้านผู้สอน พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้สอนเปิดกว้างต่อความเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษา ($\bar{x} = 4.38$) รองลงมาคือ ผู้สอนมีความรู้และความเข้าใจลึกซึ้งในหัวข้อที่ตนเองสอน ($\bar{x} = 4.31$), ผู้สอนให้ความช่วยเหลือ มีความเข้าอกเข้าใจและความอดทน ($\bar{x} = 4.31$), ผู้สอนใช้

เทคนิคการสอนที่เหมาะสม ($\bar{x} = 4.23$), ผู้สอนจัดหาเอกสารประกอบการสอนที่เหมาะสมและแนะนำแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมที่มีประโยชน์ ($\bar{x} = 4.23$), ผู้สอนส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในชั้นเรียน ($\bar{x} = 4.23$), ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ค้นคว้าสิ่งที่สนใจ ($\bar{x} = 4.15$) และผู้สอนจัดเวลาให้นักศึกษาขอคำปรึกษา นอกชั้นเรียน ($\bar{x} = 4.15$)

3. ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการศึกษานในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เปิดโอกาสให้นักศึกษานำเสนอผลงาน ($\bar{x} = 4.38$) และเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้เรื่องราวใหม่ ๆ ในสาขา ($\bar{x} = 4.38$) รองลงมาคือ มีกิจกรรมให้นักศึกษาและผู้สอนได้พบกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น พูดคุยปัญหาและความกังวล ($\bar{x} = 4.23$), มีกิจกรรมเพื่อปรับปรุงข้ออ่อนของนักศึกษา เช่น การสอนพิเศษ ($\bar{x} = 4.15$), มีกิจกรรมเพื่อสนับสนุนให้นักศึกษาพัฒนาโครงงานวิทยานิพนธ์ ($\bar{x} = 4.15$) และคู่มือของหลักสูตรให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ($\bar{x} = 4.15$)

4. ด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการศึกษานในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เจ้าหน้าที่หลักสูตรสามารถอำนวยความสะดวกในกระบวนการต่าง ๆ เช่น สมัครเรียนลงทะเบียน ($\bar{x} = 4.31$) รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่หลักสูตรสามารถตอบคำถามและให้คำแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตรและกระบวนการต่าง ๆ ($\bar{x} = 4.23$), อินเทอร์เน็ตไร้สายสามารถเข้าถึงง่ายในชั้นเรียนและสำนักงานหลักสูตร ($\bar{x} = 4.08$), ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยมีหนังสือที่เกี่ยวข้องกับสาขา

พุทธศาสนศึกษาอย่างเพียงพอ ($\bar{x} = 4.00$) และทรัพยากรแหล่งอิเล็กทรอนิกส์มหาวิทยาลัยมีวารสารที่เกี่ยวข้องกับสาขาพุทธศาสนศึกษาอย่างเพียงพอ ($\bar{x} = 3.92$)

4. เปรียบเทียบความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) จำแนกตามรายข้อ เพศ และระดับชั้นปี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อเปรียบเทียบความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) ด้านหลักสูตรและรายวิชา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเท่ากัน ($\bar{x} = 4.38$) และ ($\bar{x} = 4.03$) และเมื่อจำแนกตามรายข้อ นักศึกษามีความพึงพอใจวิชาเอกที่มี (วิชาเอกพุทธศาสนาเถรวาทและพุทธศาสนมหายานและวัชรยาน) ตรงกับความสนใจ และกระบวนการสอบวัดคุณสมบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ($\bar{x} = 4.54$) ซึ่งแตกต่างจากความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อวิชาเอกที่มี (วิชาเอกพุทธศาสนาเถรวาทและพุทธศาสนมหายานและวัชรยาน) ตรงกับความสนใจคือ ($\bar{x} = 4.15$) และกระบวนการสอบวัดคุณสมบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.92$) ส่วนความคาดหวังและความพึงพอใจต่อรายข้อเป้าหมายและลักษณะของหลักสูตรมีความชัดเจน, จำนวนรายวิชาที่ต้องเรียนมีความเหมาะสม รายวิชาแกนให้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรายวิชาเอก, รายวิชาบังคับออกแบบมาช่วยให้นักศึกษาพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะของวิชาเอก และวิชาเลือกที่มีตรงกับความสนใจ มีความคาดหวังและความพึงพอใจในแต่ละข้ออยู่ในระดับมากไม่แตกต่างกัน โดยใช้วิธีวิเคราะห์ค่าความถี่ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในโปรแกรม SPSS

เปรียบเทียบความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) ด้านผู้สอน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเท่ากัน ($\bar{x} = 4.03$) และ ($\bar{x} = 4.25$) เมื่อจำแนก

ตามรายชื่อ นักศึกษามีความคาดหวังและความพึงพอใจต่อรายชื่อ โดยมีความคาดหวังและความพึงพอใจในแต่ละข้ออยู่ในระดับมากไม่แตกต่างกัน โดยใช้วิธีวิเคราะห์ค่าความถี่ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในโปรแกรม SPSS

การเปรียบเทียบความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเท่ากัน ($\bar{x} = 3.97$) และ ($\bar{x} = 4.24$) และเมื่อจำแนกตามรายชื่อ นักศึกษามีความคาดหวังและความพึงพอใจต่อรายชื่อ โดยมีความคาดหวังและความพึงพอใจในแต่ละข้ออยู่ในระดับมากไม่แตกต่างกัน และการเปรียบเทียบความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) ด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเท่ากัน ($\bar{x} = 3.77$) และ ($\bar{x} = 4.11$) เมื่อจำแนกตามรายชื่อ นักศึกษามีความคาดหวังและความพึงพอใจต่อรายชื่อ โดยมีความคาดหวังและความพึงพอใจในแต่ละข้ออยู่ในระดับมากไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบจำแนกตามเพศ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) พบว่า นักศึกษามีความคาดหวังต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศพบว่า นักศึกษาเพศชายมีความคาดหวังด้านผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$) ซึ่งแตกต่างจากเพศหญิงซึ่งมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$) ส่วนด้านหลักสูตรและรายวิชา ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก มีความคาดหวังในแต่ละข้ออยู่ในระดับมากไม่แตกต่างกัน

ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ซึ่งจำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาเพศชายมีความพึงพอใจด้านหลักสูตรและรายวิชาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$) ซึ่งแตกต่างจากเพศหญิงซึ่งมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$) ส่วนด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวก มีความคาดหวังในแต่ละข้ออยู่ในระดับมากไม่แตกต่างกัน (โปรดดูตารางที่ 1)

การเปรียบเทียบจำแนกตามชั้นปี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของนักศึกษาหลักสูตร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) จำแนกตามระดับชั้นปี พบว่า นักศึกษามีความคาดหวังต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความคาดหวังที่สูงที่สุดคือ ด้านหลักสูตรและรายวิชา และด้านผู้สอนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 และด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 ตามลำดับ และเมื่อจำแนกตามระดับชั้นปี พบว่า

1. ด้านหลักสูตรและรายวิชา จำแนกตามชั้นปี พบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษาในระดับชั้นปีที่ 3 ($\bar{x} = 5.00$) และชั้นปีที่ 4 ($\bar{x} = 4.50$) มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ชั้นปีที่ 2 ($\bar{x} = 4.43$), ชั้นปีที่ 5 ($\bar{x} = 3.79$), ชั้นปีที่ 7 ($\bar{x} = 3.57$), ชั้นปีที่ 1 ($\bar{x} = 3.29$) และชั้นปีที่ 6 ($\bar{x} = 3.00$) ตามลำดับ
2. ด้านผู้สอน จำแนกตามชั้นปี พบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษาในระดับชั้นปีที่ 2 ($\bar{x} = 4.50$) และชั้นปีที่ 3 ($\bar{x} = 5.00$) มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ชั้นปีที่ 4 ($\bar{x} = 4.25$), ชั้นปีที่ 2 ($\bar{x} = 4.21$), ชั้นปีที่ 5 ($\bar{x} = 3.81$),

ชั้นปีที่ 1 ($\bar{x} = 3.13$) และชั้นปีที่ 6 ($\bar{x} = 3.00$) ตามลำดับ

3. ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร จำแนกตามชั้นปี พบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษาในระดับชั้นปีที่ 3 ($\bar{x} = 5.00$) มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ชั้นปีที่ 4 ($\bar{x} = 4.25$), ชั้นปีที่ 2 ($\bar{x} = 4.21$), ชั้นปีที่ 5 ($\bar{x} = 4.08$), ชั้นปีที่ 7 ($\bar{x} = 3.50$), ชั้นปีที่ 1 ($\bar{x} = 3.33$) และชั้นปีที่ 6 ($\bar{x} = 3.00$) ตามลำดับ

4. ด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามชั้นปี พบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษาในระดับชั้นปีที่ 3 ($\bar{x} = 5.00$) มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ชั้นปีที่ 2 ($\bar{x} = 4.00$), ชั้นปีที่ 4 ($\bar{x} = 4.00$), ชั้นปีที่ 5 ($\bar{x} = 3.50$), ชั้นปีที่ 1 ($\bar{x} = 3.00$), ชั้นปีที่ 6 ($\bar{x} = 3.00$) และชั้นปีที่ 7 ($\bar{x} = 3.00$) ตามลำดับ

และผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) จำแนกตามระดับชั้นปี พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความคาดหวังที่สูงที่สุดคือ ด้านหลักสูตรและรายวิชา และด้านผู้สอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 รองลงมาคือด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 และด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 ตามลำดับ และเมื่อจำแนกตามระดับชั้นปี พบว่า

1. ด้านหลักสูตรและรายวิชา จำแนกตามชั้นปี พบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษาในระดับชั้นปีที่ 3 ($\bar{x} = 5.00$), ชั้นปีที่ 4 ($\bar{x} = 5.00$), ชั้นปีที่ 5 ($\bar{x} = 4.57$), ชั้นปีที่ 6 ($\bar{x} = 5.00$) และชั้นปีที่ 7 ($\bar{x} = 5.00$) มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ชั้นปีที่ 1 ($\bar{x} = 4.00$) และชั้นปีที่ 2 ($\bar{x} = 3.71$) ตามลำดับ

2. ด้านผู้สอน จำแนกตามชั้นปี พบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษาในระดับชั้นปีที่ 5 ($\bar{x} = 5.00$), ชั้นปีที่ 6 ($\bar{x} = 4.88$), ชั้นปีที่ 7 ($\bar{x} = 4.75$), ชั้นปีที่ 4 ($\bar{x} =$

4.50) มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ชั้นปีที่ 1 ($\bar{x} = 3.88$), ชั้นปีที่ 2 ($\bar{x} = 3.88$) และชั้นปีที่ 3 ($\bar{x} = 3.38$) ตามลำดับ

3. ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร จำแนกตามชั้นปี พบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษาในระดับชั้นปีที่ 6 ($\bar{x} = 4.67$), ชั้นปีที่ 4 ($\bar{x} = 4.58$) และชั้นปีที่ 5 ($\bar{x} = 4.50$) มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ชั้นปีที่ 7 ($\bar{x} = 4.33$), ชั้นปีที่ 2 ($\bar{x} = 4.25$), ชั้นปีที่ 1 ($\bar{x} = 3.83$) และชั้นปีที่ 3 ($\bar{x} = 3.33$) ตามลำดับ

4. ด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามชั้นปี พบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษาในระดับชั้นปีที่ 5 ($\bar{x} = 4.70$) และชั้นปีที่ 6 ($\bar{x} = 4.60$) มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ชั้นปีที่ 7 ($\bar{x} = 4.40$), ชั้นปีที่ 2 ($\bar{x} = 4.10$), ชั้นปีที่ 4 ($\bar{x} = 3.90$), ชั้นปีที่ 3 ($\bar{x} = 3.60$) และชั้นปีที่ 1 ($\bar{x} = 3.60$) ตามลำดับ (โปรดดูตารางที่ 2)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังและความพึงพอใจของ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) จำแนกตามเพศ

ด้าน	ความคาดหวัง						ความพึงพอใจ					
	ชาย (n=10)		ระดับ ความ คาดหวัง	หญิง (n=3)		ระดับ ความ คาดหวัง	ชาย (n=10)		ระดับ ความ พึงพอใจ	หญิง (n=3)		ระดับ ความ พึงพอใจ
	$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.	
1. ด้านหลักสูตรและรายวิชา	3.94	.625	มาก	4.33	1.155	มาก	4.51	.647	มากที่สุด	3.95	.330	มาก
2. ด้านผู้สอน	4.51	.647	มากที่สุด	3.95	.330	มาก	4.26	.798	มาก	4.21	.402	มาก
3. ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.87	.732	มาก	4.33	1.155	มาก	4.28	.556	มาก	4.11	.347	มาก
4. ด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก	3.66	.667	มาก	4.13	.987	มาก	4.04	.624	มาก	4.33	.611	มาก
รวม	3.85	.570	มาก	4.28	1.112	มาก	4.28	.495	มาก	4.15	.232	มาก

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) จำแนกตามระดับ
ชั้นปี

ด้าน	ระดับชั้นปี	จำนวน	ความคาดหวัง			ความพึงพอใจ		
			$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคาดหวัง	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้าน หลักสูตร และ รายวิชา	ระดับชั้นปี 1	2	3.29	.404	ปานกลาง	4.00	.202	มาก
	ระดับชั้นปี 2	4	4.43	.670	มาก	3.71	.452	มาก
	ระดับชั้นปี 3	1	5.00	.	มากที่สุด	5.00	.	มากที่สุด
	ระดับชั้นปี 4	2	4.50	.707	มากที่สุด	5.00	.000	มากที่สุด
	ระดับชั้นปี 5	2	3.79	.101	มาก	4.57	.000	มากที่สุด
	ระดับชั้นปี 6	1	3.00	.	ปานกลาง	5.00	.	มากที่สุด
	ระดับชั้นปี 7	1	3.57	.	มาก	5.00	.	มากที่สุด
	รวม	13	4.03	.738	มาก	4.38	.626	มาก
ด้าน ผู้สอน	ระดับชั้นปี 1	2	3.13	.177	ปานกลาง	3.88	.884	มาก
	ระดับชั้นปี 2	4	4.50	.612	มากที่สุด	3.88	.654	มาก
	ระดับชั้นปี 3	1	5.00	.	มากที่สุด	3.38	.	ปานกลาง
	ระดับชั้นปี 4	2	4.25	.177	มาก	4.50	.707	มากที่สุด
	ระดับชั้นปี 5	2	3.81	.619	มาก	5.00	.000	มากที่สุด
	ระดับชั้นปี 6	1	3.00	.	ปานกลาง	4.88	.	มากที่สุด
	ระดับชั้นปี 7	1	4.00	.	มาก	4.75	.	มากที่สุด
	รวม	13	4.03	.724	มาก	4.25	.711	มาก

ด้าน	ระดับชั้นปี	จำนวน	ความคาดหวัง			ความพึงพอใจ		
			$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคาดหวัง	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้าน กิจกรรม เสริม หลักสูตร	ระดับชั้นปี 1	2	3.33	.471	ปานกลาง	3.83	.236	มาก
	ระดับชั้นปี 2	4	4.21	.917	มาก	4.25	.397	มาก
	ระดับชั้นปี 3	1	5.00	.	มากที่สุด	3.33	.	ปานกลาง
	ระดับชั้นปี 4	2	4.25	.354	มาก	4.58	.589	มากที่สุด
	ระดับชั้นปี 5	2	4.08	1.296	ปานกลาง	4.50	.707	มากที่สุด
	ระดับชั้นปี 6	1	3.00	.	ปานกลาง	4.67	.	มากที่สุด
	ระดับชั้นปี 7	1	3.50	.	มาก	4.33	.	มาก
	รวม	13	3.97	.816	มาก	4.24	.507	มาก
ด้าน บริการ และสิ่ง อำนวยความสะดวก	ระดับชั้นปี 1	2	3.00	.000	ปานกลาง	3.60	.849	มาก
	ระดับชั้นปี 2	4	4.25	.551	มาก	4.10	.622	มาก
	ระดับชั้นปี 3	1	5.00	.	มากที่สุด	3.60	.	มาก
	ระดับชั้นปี 4	2	4.00	.000	มาก	3.90	.707	มาก
	ระดับชั้นปี 5	2	3.50	.707	มาก	4.70	.424	มากที่สุด
	ระดับชั้นปี 6	1	3.00	.	ปานกลาง	4.60	.	มากที่สุด
	ระดับชั้นปี 7	1	3.00	.	ปานกลาง	4.40	.	มาก
	รวม	13	3.77	.734	มาก	4.11	.609	มาก
รวม	ระดับชั้นปี 1	2	3.19	.263	ปานกลาง	3.83	.543	มาก
	ระดับชั้นปี 2	4	4.35	.668	มาก	3.98	.256	มาก
	ระดับชั้นปี 3	1	5.00	.	มากที่สุด	3.83	.	มาก
	ระดับชั้นปี 4	2	4.25	.309	มาก	4.50	.147	มากที่สุด
	ระดับชั้นปี 5	2	3.80	.321	มาก	4.69	.283	มากที่สุด
	ระดับชั้นปี 6	1	3.00	.	ปานกลาง	4.79	.	มากที่สุด
	ระดับชั้นปี 7	1	3.52	.	มาก	4.62	.	มากที่สุด
	รวม	13	3.95	.697	มาก	4.25	.442	มาก

อภิปรายผล

ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) โดยภาพรวมพบว่าประเด็นเรื่อง “วิชาเอก (วิชาเอกพุทธศาสนาเถรวาทและพุทธศาสนมหายานและวัชรยาน) ตรงกับความสนใจ” มีความพึงพอใจในระดับที่สูงกว่าที่ตนเองคาดหวังไว้ นั่นคือ ความคาดหวังอยู่ในระดับมากและความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด คำตอบดังกล่าวน่าจะสะท้อนว่าหลักสูตรฯ สามารถจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี ผลการศึกษาสอดคล้องกับ อุทุมพร ไฉนลาด และวันทนีย์ โพธิ์กลาง (2557) ที่พบว่าการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความสนใจของนักศึกษาจะทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจ

ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) โดยภาพรวมพบว่าประเด็นเรื่อง “กระบวนการสอบวัดคุณสมบัติมีความเหมาะสม” มีความพึงพอใจในระดับที่สูงกว่าที่ตนเองคาดหวังไว้เช่นเดียวกัน กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังในระดับมากและมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด เหตุผลน่าจะมาจากการที่หลักสูตรฯ ออกแบบการสอบวัดคุณสมบัติ โดยให้การสอบส่วนหนึ่งเป็นการเสนอโครงร่างการวิจัยในหัวข้อที่นักศึกษาสนใจ การออกแบบดังกล่าวเปิดโอกาสให้นักศึกษาต่อยอดสิ่งที่ตนเองสนใจและยังเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหัวข้อการวิจัยสำหรับโครงร่างวิทยานิพนธ์ต่อไปด้วย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อรรวรรณ เอกเอี่ยมณี และประชุมพร คล้ายถม (2560) ที่เสนอแนะว่าหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาควรมีวิธีการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนนักศึกษาให้พัฒนาหัวข้อการวิจัยสำหรับทำโครงร่างวิทยานิพนธ์

ผลการเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของนักศึกษหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) จำแนกตามเพศ

ในด้านหลักสูตรและรายวิชา พบว่านักศึกษาเพศชายมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ขณะที่นักศึกษาเพศหญิงมีความพึงพอใจในระดับมาก และเมื่อตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังในด้านนี้ของนักศึกษาเพศชาย พบว่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นระดับที่สูงกว่าระดับความคาดหวัง ขณะที่ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาเพศหญิงอยู่ในระดับมากเหมือนกัน เหตุผลน่าจะเป็นเพราะว่านักศึกษาเพศชายส่วนหนึ่งเป็นพระภิกษุและมีประสบการณ์การเรียนรู้พระพุทธศาสนาแบบดั้งเดิมมาก่อน ได้พบกับเนื้อหาวิชาแบบใหม่ที่ไม่เคยพบเจอ ทำให้มีโอกาสเปิดโลกทัศน์ จึงมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พระมหาบัณฑิต นิสาภัย (2552) และ อินทาศิริวรรณ และนิเวศน์ วงศ์สุวรรณ (2558) ซึ่งพบว่าพระภิกษุสามเณรที่ศึกษาตามแนวทางแบบดั้งเดิมในแผนกปริยัติธรรมและแผนกบาลี ต่างมีความต้องการที่จะเรียนเนื้อหาวิชาที่มีความทันสมัยและมีความแตกต่างจากแนวทางดั้งเดิมเพื่อเปิดโลกทัศน์ของผู้เรียน

353

ข้อเสนอแนะ

ผลการอภิปรายข้างต้นประการหนึ่งแสดงให้เห็นว่าความสนใจเกี่ยวกับการทำวิจัยของนักศึกษามีผลต่อระดับความพึงพอใจในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านผู้สอนและด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะว่าหลักสูตรฯ ควรที่จะตระหนักถึงความสำคัญของปัจจัยดังกล่าวเพื่อรักษาการดำเนินงานในส่วนที่ดีอยู่แล้ว และควรที่จะเพิ่มเติมการดำเนินงานเพื่อตอบสนองต่อปัจจัยนี้ เช่น การออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ตอบสนองต่อความสนใจในการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษามากยิ่งขึ้น ปกติหลักสูตรฯ เน้นกิจกรรมการบรรยายพิเศษโดยนักวิชาการที่มีชื่อเสียงระดับนานาชาติเพื่อให้นักศึกษาสามารถติดตามความเคลื่อนไหวทางวิชาการและคุ้นเคยกับบรรยากาศทางวิชาการระดับนานาชาติ นอกจากกิจกรรมเช่นนี้แล้ว

ต่อไปหลักสูตรฯ อาจจะมีจัดกิจกรรมที่ให้นักศึกษาได้เป็นผู้นำเสนอและให้คณาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็น ซึ่งจะสามารถตอบสนองความสนใจและความต้องการของนักศึกษาในด้านการทำวิจัยได้ดียิ่งขึ้น

ผลการศึกษาที่ได้จากคำตอบต่อคำถามปลายเปิด ทำให้ได้ข้อเสนอแนะต่อไปนี้

หลักสูตรฯ ควรดูแลการจัดตารางเรียนให้ชัดเจนกว่าที่เป็นอยู่และจัดการเรียนการสอนตามที่กำหนดในตาราง

หลักสูตรฯ ควรจัดรายวิชาสัมมนาที่เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยให้แก่นักศึกษาเพิ่มขึ้นจากที่มีสอนสอดแทรกในรายวิชาและการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์

หลักสูตรฯ ควรสั่งซื้อหนังสือด้านพุทธศาสนศึกษามากขึ้น หรือควรแนะนำแหล่งข้อมูลสำหรับการค้นคว้าให้มากขึ้นเนื่องจากมหาวิทยาลัยมหิดลบอกรับเป็นสมาชิกฐานข้อมูลดิจิทัลหลายฐานข้อมูล ซึ่งนักศึกษาน่าจะสามารถใช้ประโยชน์ได้

หลักสูตรฯ ควรพัฒนาระบบการให้คำปรึกษานอกเหนือไปจากเรื่องวิชาการ โดยให้ครอบคลุมชีวิตด้านต่าง ๆ ของนักศึกษา โดยอาจจะจัดให้มีระบบการให้คำแนะนำระหว่างนักศึกษารุ่นพี่และรุ่นน้อง

หลักสูตรฯ ควรมีกล่องรับความเห็นหรือช่องทางหลากหลายสำหรับให้นักศึกษาติดต่อกับอาจารย์ในหลักสูตร

หลักสูตรฯ ควรปรับปรุงคู่มือนักศึกษาของหลักสูตรให้ทันสมัยและแจกจ่ายให้แก่นักศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ Dr. Mattia Salvini ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) และ รศ.ดร.ปกรณ์ สิงห์สุริยา หัวหน้าภาควิชามนุษยศาสตร์ ที่กรุณาให้ความสนับสนุนและคำชี้แนะในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ และผู้วิจัยยังใคร่ขอขอบพระคุณคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ที่มีนโยบายสนับสนุนให้บุคลากรดำเนินงานวิจัย R2R

เอกสารอ้างอิง

ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่องแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2547). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : สหมิตรออฟเซต.

พระมหาบัณฑิต นิสาภัย. (2552). การศึกษาความคิดเห็นของพระภิกษุสามเณรต่อการเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม-บาลี ในจังหวัดอุบลราชธานี. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี.

พิชยากร กาตสกุล (2545). ความคาดหวังด้านคุณภาพบริการของผู้มารับบริการในโรงพยาบาลราชวิถี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

เพชรี หาลาภ (2538). ความคาดหวังของผู้บังคับบัญชาาระดับกลางที่มีต่อบทบาทการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชาะดับล่าง ในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์พลาสติก. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- มุกดา สีดลานูชิต. (2558). R2R : Routine to Research กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 5(1): 223-228.
- รมิตา วารีย์ (2546). ความคาดหวังของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิจารณ์ พานิช. (2551). R2R...อย่าสำคัญ (ผิด) ว่าเป็นเป้าหมาย. ใน จรวยพร ศรีศศลักษณ์ และ อภิญา ตันทวีวงศ์ (บรรณาธิการ), R2R : Routine to Research สยบงานจำเริญด้วยการวิจัย สู่โลกใหม่ของงานประจำ. หน้า 11-25. นนทบุรี: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.).
- หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) ภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ และบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555.
- หลุยส์ จำปาเทศ (2533). จิตวิทยาการจูงใจ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สัมคี่สาส์น.
- อรรณณ เอกเอี่ยมณี และประชุมพร คล้ายถม. (2560). การศึกษาปัญหาในกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบและสาขาวิชาจริยศาสตร์ศึกษา ภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. วารสารมหาจุฬาริชาการ, 1(1): 88-100.
- อินดา ศิริวรรณ และนิเวศน์ วงศ์สุวรรณ. (2558). การศึกษาแนวทางพัฒนาการศึกษาของคณะสงฆ์. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์, 2 (2) : 10-23.

อุทัยพรรณ สุดใจ (2545). ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการให้บริการ
ขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังคมวิทยาประยุกต์, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อุทุมพร ไฉนลาด และวันทนี โปธิ์กลาง. (2557). ศึกษาความพึงพอใจ
ของบัณฑิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรวิทยาศาสตร
บัณฑิต คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
Mahidol R2R e-Journal, 2: 55-75.